

Akadēmiskās bibliotēkas gaismā

Moldova – Latvija: no senatnes līdz mūsdienām

Latvijas Akadēmiskā bibliotēka sadarbībā ar Moldovas Republikas vēstniecību Latvijā un Latvijas Moldāvu kultūras biedrību „Dačija” 2008. gada 28.augustā atklāja izstādi „Moldova – Latvija: no senatnes līdz mūsdienām”, kas veltīta Moldovas Neatkarības dienai.

Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas krājumā ir daudz interesantu izdevumu par Besarābijas (tā ilgu laiku vēsturiski sauca mūsdienu Moldovas teritoriju) vēsturi, arī daiļliteratūras izdevumi, unikālas 16. un 18.gadsimta kartes, kurās redzama šī zeme, kas atrodas starp Dņestrā un Prutas upēm.

Moldāvu literatūrai iezīmīga ir tradīciju noturība, pārmantojamība un to padziļināšana. Tam pamatā ir moldāvu ciešā tuvība tautas saknēm, folklorai, dabai un gadskārtu ierāžām. Leons Briedis savā darbā „Moldāvu dzejas zaļā lapa” raksta: „Īpatns, tiešs un piesātināts lirisms, kuru papildina spilgtu metaforu kaskādes, gleznaini un plastiski dabas tēli, melodiskums un spontānums – tā, šķiet, ir visraksturīgākā moldāvu šodienas dzejas iezīme.” Jona Druces lugas, savā zemē sakņotas, par moldāvu tautu vēstošas, tik būtiskas un vajadzīgas savulaik bija arī mums – Latvijā tās lasīja, iestudēja, par dramaturga meistarību sajūsminājās.

Abu valstu starpā ir daudz saskares punktu, kas attīstījušies un pilnveidojušies gadsimtu gaitā. Moldova, tāpat kā Latvija, atrodas krustcelēs starp Balkāniem un Austrumeiropu, tajā mit 29 tautības. Andrejs Pumpurs savā darbā „No Daugavas līdz Donavai” apraksta savus piedzīvojumus serbu – turku kara laikā 1876.gadā. Viena no nodaļām tā arī ir nosaukta: „Kišiņevā”. Arī pirmā Lauksaimniecības fakultātes dekāna profesora Jāņa Berga kā muižu pārvaldnieka darba gaitas noris Besarābijā.

Tautu kultūras savstarpēji neizbēgami bagātinās. Savulaik, kad grupa „Livi” pirmoreiz izpildīja dziesmu „Dzimtā valoda”, ļoti daudz cilvēku

No kreisās: E.Greba, N.Paksadze, V.Fetiņjuka, V.Kocere un E.Meļņiks

nezināja, ka tā ir moldāvu dzejnieka Grigores Vieru dzeja Imanta Ziedoņa tulkojumā. Dziesma šķita tik latviska, kaut arī runa tajā nebija par latviešu valodu, bet par dzimto valodu. Atmodas gados Latvijas dzejnieks Leons Briedis palīdzēja izdot pirmo moldāvu avīzi atjaunotajā latīņu rakstībā. Šodien Latvija ar Moldovu uztur aktīvu politisko dialogu, notiek regulāras abu valstu ekspertu tikšanās un konsultācijas. Sāpīga mūsdienu problēma abās valstīs ir tā, ka ik gadu peļņā uz ārzemēm dodas prava daļa iedzīvotāju.

Izstādes atklāšanā Latvijas Akadēmiskajā bibliotēkā piedalījās Moldovas vēstnieks Latvijā Eduards Meļņiks, Ukrainas vēstnieks Latvijā Rauls Čilačava, Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas direktore Venta Kocere, Moldovas Zinātņu akadēmijas Ekonomikas, finanšu un statistikas institūta direktore Valentīna Fetiņjuka, kā arī Latvijas Moldāvu biedrību pārstāvji, diplomāti, politiķi, uzņēmēji, zinātnes un kultūras darbinieki.

Moldovas vēstnieks Latvijā Eduards Meļņiks savā runā sacīja: „Mēs pateicamies Latvijai par

pastāvīgu atbalstu mūsu valstij eiropintegrācijas un citos jautājumos. Šovasar, kā zināms, Moldova cieta no plūdiem – bija appludinātas mājas, gāja bojā cilvēki, lielas lauksaimniecības platības bija zem ūdens. Latvija bija viena no pirmajām valstīm, kas sniedza palīdzību – par to sakām lielu „Paldies!” Esmu ļoti pateicīgs direktorei Ventai Kocerai kundzei un Latvijas Akadēmiskās bibliotēkas darbiniekiem par moldāvu kultūras popularizēšanu plašam lasītāju lokam Latvijā!”

Vienlaikus tika atklāta arī mākslinieku Nugzara Paksadzes un Elenas Grebas gleznu izstāde „Besarābijas motīvi”. Izstādes atklāšanu krāsaināku darīja moldāvu mūzika un dejas Latvijas Moldāvu kultūras biedrības „Dačija” ansambļa „Doina” izpildījumā.

Izstāde Lielvārdes ielā 24 būs aplūkojama līdz 2008.gada 1.decembrim.

Inta Šmitiņa
Foto no LAB arhīva

Moldāvu kultūras biedrības „Dačija” ansamblis „Doina”